
Żary, st. 18, obiekt nr 1, gm. loco, woj. lubuskie, AP 68-10/23

Informator Archeologiczny : badania 33, 97-98

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Odkryto łącznie 256 obiektów. W tym zidentyfikowano 81 kultury łużyckiej, 15 łączy się ze średniowieczem, a 41 pochodzi z nowożytności. W wypadku 117 obiektów chronologię określono mianem „nieustalona pradziejowa”.

Warstwę próchnicy ornej zdejmował spychacz. Spąg próchnicy oraz utwory pokrywowe do poziomu, gdzie nie rejestrowano już materiału zabytkowego eksplorowano łopatami w postaci podczyszczeń o grubości około 1 cm.

Z kulturą łużycką łączy się 81 obiektów. Na zbadanym obszarze nie są one rozmieszczone równomiernie. Obiekty kultury łużyckiej na planie rysowały się w postaci okrągłej, owalnej lub też miały kształt nieregularny (max. wym. w przedziale 70-250 cm). W obiektach tych odkryto przeważnie nieliczne i zazwyczaj niewielkie fragmenty naczyń. Odkryte fragmenty nie umożliwiają precyzyjnego datowania pozostałości osadnictwa kultury łużyckiej w Wyszyńcu, a co za tym idzie ewentualnego rozwarstwienia chronologicznego na osadzie. Można jednak przypuszczać, że odkryte materiały łączy się z późnymi etapami tej kultury, prawdopodobnie odnoszą się do okresu halsztackiego.

Jako obiekty pradziejowe o nieustalanej chronologii sklasyfikowano 117 obiektów, w których nie odkryto jakiegokolwiek ruchomego materiału zabytkowego oraz obiekty z ceramiką, która z uwagi na szczątkowość nie stwarzała podstaw do jednoznacznego ustalenia przynależności kulturowej. Obiekty pradziejowe o nieustalanej przynależności kulturowej na badanej części stanowiska nie tworzą wyraźnych skupisk. Często rejestrowano je поблизу obiektów kultury łużyckiej.

W ramach średniowiecza sklasyfikowano 15 obiektów. Są to palenisko oraz jamy. Obiekty średniowieczne nie tworzyły wyraźnych skupisk. Raczej nie są pozostałością stałej osady. Można przypuszczać, iż są pozostałością urządzeń, które wykorzystywano doraźnie w trakcie różnorodnych czynności wykonywanych poza osadą.

W Wyszyńcu odkryto również 41 obiektów nowożytnych. Są to, bez wyjątku, paleniska.

Ząbie, st. X, gm. Olsztynek, woj. warmińsko-mazurskie, AZP 28-61/15 – patrz: neolit

Zbrojewsko, st. 3, gm. Lipie, woj. śląskie, AZP 83-45/5 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Zrębice, st. 5, gm. Olsztyn, woj. śląskie, AZP 88-50/41 – patrz: paleolit

ŻARY, st. 18, obiekt nr 1, gm. *loco*, woj. lubuskie, AP 68-10/23

- osada grupy białobrzesckiej kutry łużyckiej z wczesnej epoki żelaza - fazy halsztackiej C

Nadzór archeologiczny i ratownicze badania przeprowadzone w terminie od 22 czerwca do 26 sierpnia, przez dr Jarosława Lewczuka (autor sprawozdania, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze). Finansowane przez GDDP Oddział Południowo-Zachodni Biura w Zielonej Górze. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię ponad 4 km obwodnicy miasta.

W trakcie ponad dwóch miesięcy nadzoru archeologicznego prac ziemnych związanych z realizacją zadania „Budowa obwodnicy Żar w ciągu drogi krajowej nr 284” rozpoznano trasę ponad 4 km drogi. Uzyskany obraz osadnictwa nie odbiega od tego jaki wyłania się z przeprowadzonych w latach 80-tych badaniach AZP.

Obszary położone bezpośrednio na zachód od Żar, aż do Sieniawy Żarskiej, pozbawione są jakichkolwiek śladów działalności ludzkiej - pradziejowej, wczesnośredniowiecznej, późnośredniowiecznej, aż po XVIII/XIX wiek. Obszary położone bezpośrednio na północ od miasta – zostały w bardzo poważny sposób zdewastowane już przed II wojną światową, w trakcie budowy lotniska wojskowego.

Na stosunkowo niewielkim, niezniwelowanym dotąd, obszarze pomiędzy ul. Wapienną i ciekami Złota Struga uchwycono południowy skraj osady ludności kultury łużyckiej z okresu halsztackiego C. Jest nim obiekt nr 1, o stosunkowo nieregularnym zarysie o wymiarach 390 x 190 cm i miąższości około 20-30 cm (max. do 40 cm w części wschodniej.). W wypełnisku zanotowano 298 fragmentów ceramiki, bryłki polepy, mały fragment drutu brązowego (część ozdoby?) o długości 15 mm i średnicy 6 mm, fragment łuski krzemiennej, regularny w kształcie i elipsoidalny w przekroju otoczek o wymiarach 4 x 2,7 cm. Ze skupiska ceramiki w części wschodniej jamy udało się wykleić i zrekonstruować rysunkowo naczynie o średnicy wylewu 26 cm, gładkiej, wyświecanej powierzchni, zdobione w części górnej brzuśca 2 poziomymi żłobkami i słabo zachowanymi dołkami palcowymi.

Pozostałe fragmenty ceramiki, silnie rozdrobnione, nie pozwoliły na rekonstrukcję pozostałych form.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Zielonej Górze z siedzibą w Świdnicy.

Badania nie będą kontynuowane.